Länsstyrelsen
Västerbottens län
Naturförvaltning

BESLUT

Datum
1997-01-27

Beteckning
231-10515-10519/96

Enligt sändlista

Förordnande om naturreservat för domänreservat öster om odlingsgränsen i Sorsele kommun, Västerbottens län
(6 bilagor)

Administrativa uppgifter om reservaten och beskrivning av områdena, se bilaga 1 - 5.

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822) att följande domänreservat skall vara naturreservat. Namnen på naturreservaten anges nedan.

1. Granlidens domänreservat
2. Skållidens domänreservat
3. Liksgelisens domänreservat
4. Gimegolts domänreservat
5. Brånabergets domänreservat

Naturreservatens avgränsning har angetts på bifogade kartor. Reservaten omfattar enbart mark tillhörande AssiDomän.

Motiv för naturreservaten

Syftet med reservaten är att för framtiden bevara ekosystem med urskogsartad skog. Sådana skogar var för bara något århundrade sedan vanliga. Ett nästan landskapstäckande skogsbruk har medfört att de urskogsartade skogar som numera finns kvar är unika.

Det principiella målet för skogsreservat av de här typerna är att bevara skogarnas ekosystem i orört och ostört tillstånd och att låta de naturliga processerna löpa fritt. I ekosystemet ingår såväl mark och vatten som växter och djur. Med naturliga processer avses både långsamma förändringar som sker i vegetationen och mer eller mindre regelbundet omdanande processer

Postadress
901 86 UMEÅ
E-post mats.jonsson@ac.lst.se

Gatuadress
Storgatan 71 B

Telefon
Växel 090 - 10 70 00
Direkttel 090 - 10 70 49

Telefax
Centralt 090 - 10 71 00
Direktfax 090 - 10 73 41

Postgiro
Länsstyrelsen 3 51 94 - 0
Rennäringsfunkt 95 06 98 - 1

som t ex stormfällning och utslagning av vegetation genom extrema klimatförhållanden. Den urskogsartade miljön och de naturliga processerna är av särskilt stor betydelse för fortlevnaden av urskogsberoende eller urskogsgynnade arter bland svampar, mossor, lavar och insekter samt ryggradsdjur som t ex tjäder.

Syftet med reservaten är även att inom ramen för detta mål ge möjlighet till naturupplevelser och forskning i orörd natur.

Naturreservatsbestämmelser

Föreskrifter om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter inom reservaten (8 § naturvårdslagen)

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

1. Uppföra byggnad eller anläggning
2. Anlägga väg, parkeringsplats, led eller spång
3. Anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad
4. Anordna upplag
5. Borra, spränga, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika eller dämma
6. Avverka eller utföra annan skogsvårdsåtgärd
7. Ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle
8. Framföra motordrivet fordon i terrängen med undantag för hämtning av redan fälld älg
9. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel
10. Upplåta mark för orientering eller annan idrottstävling
11. Kalka mark eller vatten

Utan länsstyrelsens tillstånd är det dessutom inom Liksgelisens DR förbjudet att

12. Förnya eller utvidga upplåtelse för jakt på annat än älg, rådjur, hare och räv

Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (9 § naturvårdslagen)

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas att tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservaten.

1. Utmärkning av reservatet

2. Uppsättning av informationstavlor på platser som anges i fastställd skötselplan

3. Anläggning och underhåll av leder som anges i fastställd skötselplan

Föreskrifter om vad allmänheten har att iaktta inom reservaten (10 § naturvårdslagen)

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

1. Framföra motordrivet fordon i terrängen

2. Tälta

3. Elda

4. Störa djurlivet t ex genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 m

5. Bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar

6. Plocka eller insamla växter eller växtdelar, mossor, lavar och svampar, med undantag för bär och matsvamp

7. Fånga och insamla ryggradslösa djur

8. Medföra okopplad hund eller annat husdjur

9. Uppsätta tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift

Föreskrifter rörande naturvårdsförvaltningen av reservaten (9 § naturvårdsförordningen)

Syftet med vård och förvaltning

Domänreservatens nuvarande struktur av urskogsartad skog med till denna knutna urskogsberoende eller urskogsgynnade svampar, lavar, mossor, kärlväxter, insekter och ryggradsdjur som t ex tjäder, skall skyddas och bevaras.

I delar av områdena har återkommande skogsbränder varit en del av skogens långsiktiga dynamik. Bränning under kontrollerade former kan därför bli aktuellt någon gång varje århundrade eller med ännu längre intervall.

Inom ramen för dessa mål får de i möjlig utsträckning utnyttjas för naturstudier, undervisning och forskning.

De naturförvaltningsinsatser som områdena kräver är att i samband med tillsyn av områdena följa stammarna av urskogsgynnade arter samt information och utmärkning.

Naturvårdsförvaltare

Länsstyrelsen skall vara naturvårdsförvaltare.

Skötselplan

Länsstyrelsen fastställer bifogade skötselplaner.

Ärendets beredning

Domänverket har tidigare avsatt områden som domänreservat. I samband med Domänverkets bolagisering 1992 gjorde länsstyrelsen, på uppdrag av Naturvårdsverket, en bedömning av vilka domänreservat i länet som har sådana särskilda naturvärden att de bör ges skydd som naturreservat. De i detta beslut upptagna reservaten är de områden som valdes ut öster om odlingsgränsen i Sorsele kommun.

Naturvårdsverket och AssiDomän slöt 1995 ett avtal om naturreservatbildning av ett antal särskilt värdefulla domänreservat i hela landet. De i detta

beslut medtagna områdena omfattas av avtalet och följer vilkoren i detta avtal.

AssiDomän Lycksele skogsförvaltning, Statens naturvårdsverk, Skogsvårdsstyrelsen, Sorsele kommun, Svenska naturskyddsföreningen Länsförbundet i Västerbottens län och Västerbottens Läns Jaktvårdsförening har yttrat sig.

I det förslag som var ute på remiss föreslogs att all jakt förutom jakt på älg skulle förbjudas i reservat större än 50 ha. I avtalet mellan AssiDomän AB och Naturvårdsverket sägs nämligen att parterna är överens om att reservaten också bör ge skydd åt delar av faunan. En rekommendation är att jakt bör förbjudas med undantag av älg, rådjur, hare och räv. Avvikelser från detta kan dock diskuteras i vissa fall. Enligt uppgift från Naturvårdsverket var syftet med detta partiella jaktförbud att ge skydd åt arter som gynnas av urskogsartad skog som t ex tjäder, vilken också omfattas av EU´s fågeldirektiv.

Naturvårdsverket har i sitt yttrande godtagit att det begränsade jaktförbudet enbart gäller för större domänreservat. AssiDomän, Lycksele skogsförvaltning har också varit positiva till en sådan regel. Naturskyddsföreningen hävdar att jakt, med undantag av älgjakt, inte skall vara tillåten i samtliga reservat. Västerbottens läns jaktvårdsförening anser däremot i en skrivelse att all jakt skall vara tillåten i samtliga reservat.

Jakt i dessa områden bedrivs till stor del av ortsbundna jägare. Ett mera flexibelt system med individuell prövning kan därför vara motiverat. Länsstyrelsen har därför ansett att en lämplig avvägning mellan dessa olika intressen är att införa en regel om att förnyelse eller utökning av jaktupplåtelse i reservat större än 50 ha skall föregås av tillstånd från länsstyrelsen.

Detta beslut kan överklagas hos miljödepartementet, se bilaga.

Georg Andersson

Per Erik Persson

Bilagor

1-5 Områdesbeskrivning, skötselplan och karta över respektive reservat
6 Hur man överklagar

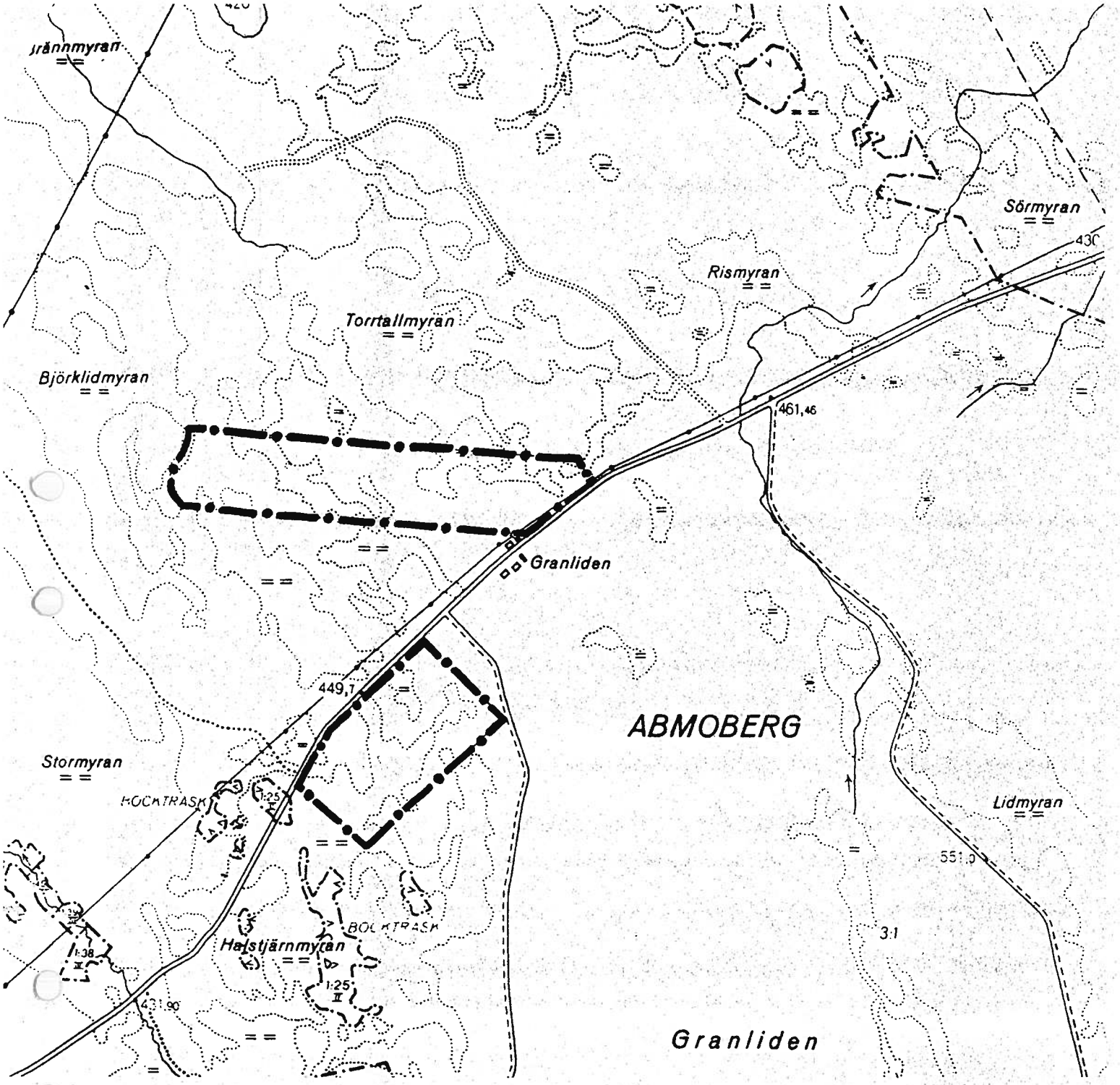

Naturreservat

GRANLIDEN DR

Sorsele kommun

Tillhör Länsstyrelsens beslut 1997-01-27
Dnr 231-10515/96

Teckenförklaring

gräns för naturreservat

Ek 748 22

Skala

0 200 400 600 800 1000 meter

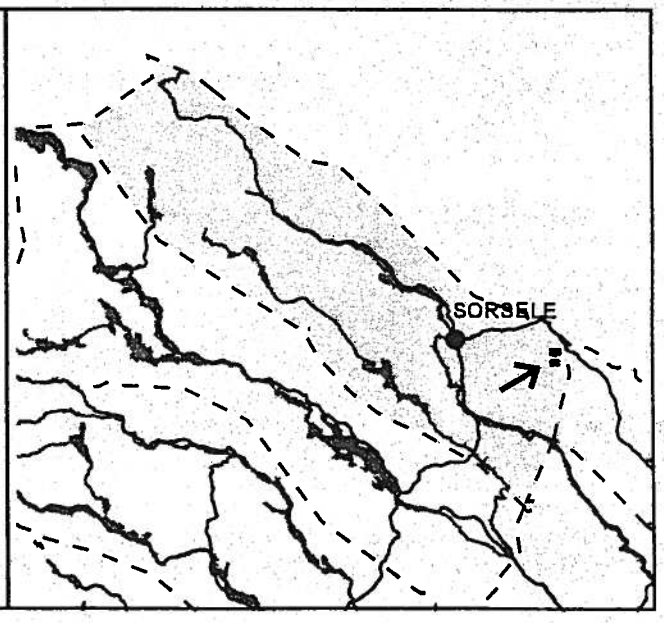

Länsstyrelsen
Västerbottens län

Bilaga till reservatsbeslut 231-10515-96

Datum
2007-06-18

Bilagor: 2

Beteckning
512-5959-2007
2402099

SKÖTSELPLAN FÖR GRANLIDEN DR NATURRESERVAT I SORSELE KOMMUN

Foto: Peter Näslund

Länsstyrelsen i Västerbottens län
Storgatan 71B
901 86 Umeå
Växel: 090-10 70 00

1. Syfte med säkerställande och skötsel

Syftet med reservatet är att för framtiden bevara ekosystem med urskogsartad skog. Sådana skogar var för bara något århundrade sedan vanliga. Ett nästan landskapstäckande skogsbruk har medfört att de urskogsartade skogar som numera finns kvar är unika.
Det principiella målet för skogsreservat av de här typerna är att bevara skogarnas ekosystem i ett orört och ostört tillstånd och att låta de naturliga processerna löpa fritt. I ekosystemet ingår såväl mark och vatten som växter och djur. Med naturliga processer avses både långsamma förändringar som sker i vegetationen och mer eller mindre regelbundet omdanande processer som t ex stormfällning och utslagning av vegetation genom extrema klimatförhållanden. Den urskogsartade miljön och de naturliga processerna är av särskilt stor betydelse för fortlevnaden av urskogsberoende eller urskogsgynnade arter bland svampar, mossor, lavar och insekter samt ryggradsdjur som t ex tjäder.
Syftet med reservatet är även att inom ramen för detta mål ge möjlighet till naturupplevelser och forskning i orörd natur.

Granliden ingår sedan år 2002 dessutom i Natura 2000, den Europeiska Unionens nätverk av skyddade områden. Områdets nummer är SE0810328. Utifrån EU:s art- och habitatdirektiv skall vissa naturtyper värnas inom området. De åtgärder som beskrivs i skötselplanen omfattar även bevarandet av de naturvärden som finns utpekade för Natura 2000. Det finns också en särskilt upprättad bevarandeplan för Natura 2000-området som beskriver utpekade naturtyper, uppföljning och mål.

2. Beskrivning av objektet

2.1 Administrativa data

Namn	Granliden DR
Skydd	Naturreservat samt Natura 2000
Kommun	Sorsele
Läge	Ca 14 km söder om Slagnäs och 23 km norr om Gargnäs, kartblad 24 I 2-3 c-d , naturgeografisk region 33 h och 32c, koordinat 7267057 - 1611378
Ägarkategori	Staten genom Sveaskog
Fastigheter	Abmoberget 3:1
Totalareal	66 ha
Skyddad areal produktiv skog	43 ha
Förvaltare	Länsstyrelsen

Naturtyper enligt KNAS[1] , karta se bilaga 1.

Tallskog	0,4 ha
Granskog	32 ha
Barrblandskog	5,2 ha
Lövblandad barrskog	5,5 ha
Våtmark	18,8 ha

Impediment	4,4 ha

[1]*Kontinuerlig Naturtypsindelning ,Naturvårdsverkets rapport 5391.*

Anmälda naturtyper enligt art- och habitatdirektivet[2]

Västlig taiga	40 ha
Skogbevuxen myr	3 ha
Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn	18 ha

[2]*Rådets direktiv 92/43 EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter.*

2.2 Allmän beskrivning av reservatet

Landskap/läge

Det för detta Domänreservatet Granliden ligger i nordöstra hörnet av Sorsele kommun längs väg 1026, ca 14 km söder om Slagnäs och 23 km norr om Gargnäs. Granliden består av två delområden vilka båda avsattes av Domänverket 1954, det norra området är ca 41 ha och det södra 25 ha. Områdena är sedan 1997 naturreservat och ingår även i Natura 2000-nätverket.

Geologi

Granliden ligger på gränsen mellan bergkullsterrängen och förfjällsregionen i det inre av Västerbotten. Bergarten i området är basisk.

Naturmiljö

Norra delområdet:

I söder dominerar en gles granskog med en del äldre grova tallar av vilka flera har 0,5-1m långa bleckor ganska långt ned på rotstocken (troligen barktäkter). Det förekommer även en del yngre tall. Lövträd saknas mer eller mindre helt. En lavbehängd sälg samt enstaka äldre björkar finns mot reservatskanterna men inte en enda rönn eller asp. För gissningsvis 100-150 år sedan genomgicks området av plockhuggning. Gammalt hässjevirke, sannolikt från kolonatepoken (1920-1950), finns kvar på en långsmal myr söder om reservatet. Skogen är fuktigare och mindre produktiv längs norra kanten av delområdet och granarna står mycket glest. Här är också granlågorna färre och klenare än i söder. Stubbskottsbjörkar förekommer här och var. Reservatets myrfläckar och sumpigare partier är samtliga av fattig-typ.

Södra delområdet:

Granen dominerar stort med träd i olika åldrar men det finns ungefär en till två tiondelar tall som ser mer vital ut än vad majoriteten av granarna gör. Många av de gamla storgranarna har grenar ner till marken (ibland rotslående) och antyder att det var länge sedan det senast brann. Dock har kol i markhorisonten påträffats på flera ställen samt även brandljud på några tallar i en myrkant. Det finns i hela reservatet ett flertal avverkningsstubbar främst av tall men även en del granstubbar. Tallarna i beståndet är sannolikt uppkomna efter dimensionsavverkningarna för cirka 100 år sedan. Det har naturligtvis också kommit upp en del gran i de luckor som uppstod i den redan innan glesa skogen. Beståndet är i stort att betrakta som ett skogsvetenskapligt referensområde att jämföras mot de bestånd på andra sidan vägen som avverkades och hyggesbrändes för 40-50 år sedan. Tillgången på lågor är tämligen sparsam. Vad gäller skogliga naturvärden i allmänhet kan konstateras att skogen förmodligen inte varit utsatt för några betydande ingrepp sedan dimensionsavverkningarna.

Myrarna som upptar ungefär halva reservatet är dikade. Idag är de sistnämnda stadda i igenväxning med tall och björk.

Kulturhistoria
Granliden skyddades som domänreservat 1954. I samband med Domänverkets bolagisering 1992 gjordes en bedömning av länsstyrelsen på uppdrag av Naturvårdsverket, vilka domänreservat i länet som hade sådana särskilda naturvärden att de borde få skydd i form av naturreservat 1995 slöt Naturvårdsverket och Assi Domän ett avtal om naturreservatsbildning för utvalda domänreservat i hela landet. Ett av dessa är Granliden.

Friluftsliv
Reservatet har sannolikt mest betydelse för det lokala friluftslivet, t.ex. bär- och svampplockning samt jakt. Betydelsen för rörligt friluftsliv förväntas även i framtiden vara begränsat. De båda delområdena nås lätt med vägen Gränsgård - Lobbelviken som tangerar områdena. Informationstavlor finns där vägen passerar reservatsgränserna. Några särskilt iordningsställda friluftsanordningar finns inte.

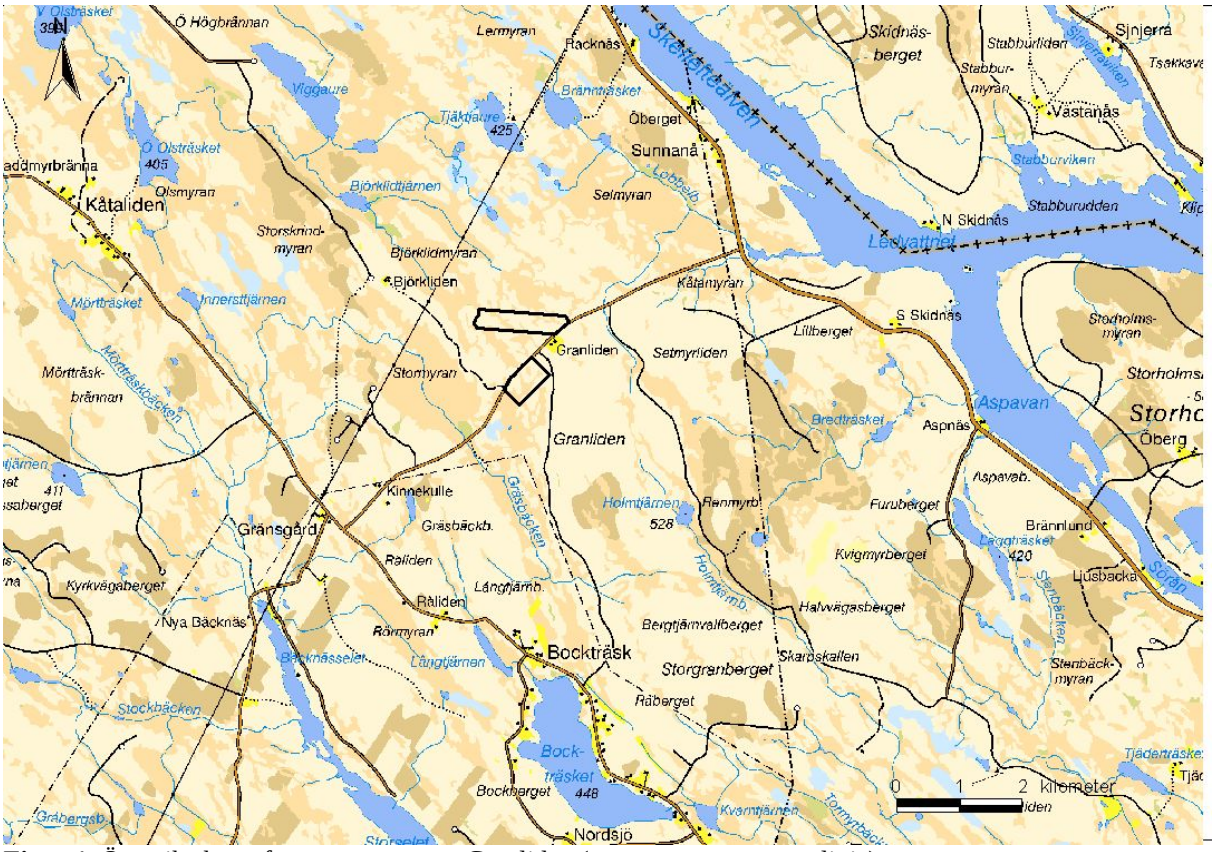

Figur 1. Översiktskarta för naturreservatet Granliden (reservatsgräns = svartlinje).

3. Indelning i skötselområden

Nedan indelas reservatet i skötselområden utifrån gemensamma drag vad gäller naturtyp, utvecklingshistorik samt form av skötsel. För karta se bilaga 2.

3.1 Skog med fri utveckling

Syftet med det gamla domänreservatet var att bevara skogarna för fri utveckling.

Bevarandemål
Nedan preciseras som en minsta nivå bevarandemål för strukturer och funktioner, typiska arter samt arter angivna i EU's fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

För skogarna:
- Arealen västlig taiga ska vara 28 hektar.
- Volymen död ved ska uppgå till minst 20 % av det totala virkesförrådet levande och döda träd.
- Contortatall ska inte förekomma i området (finns planterad på angränsande mark).
- Minst 90 % av arealen ska ha en ostörd hydrologi. Det ska inte finnas diken med avvattnande effekt.

För den skogbevuxna myren:
- Arealen skogsbevuxen myr ska vara 3 hektar.
- Det ska finnas minst 15 m^3 död ved per hektar.

Skötselåtgärder
Inga.

3.2 Våtmarker med fri utveckling
Sedan området blivit Natura 2000-område skall också våtmarkerna ha bevarandemål som följs upp. Våtmarken är inte kvalitetsklassad enligt Länsstyrelsens Våtmarksinventering eftersom arealen är för liten.

Bevarandemål
- Arealen öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn ska vara 18 hektar.

Skötselåtgärder
För att hela arealen av de ingående våtmarkerna skall ha gynnsam bevarandestatus bör befintliga diken tappa sin avvattnande funktion. Detta kan komma att ske naturligt men tidshorisonten för detta är mycket lång. Alternativet är att aktivt lägga igen dikena. I nuläget har inte Länsstyrelsen någon avsikt att restaurera området.

3.3 Friluftsliv och anläggningar
Inom reservatet är inga anordningar aktuella för att öka tillgängligheten utan området får nyttjas utifrån sina naturgivna förutsättningar. Ingen särskild plats att parkera finns iordningställd.

Mål

- Informationstavlor i A3 format skall finnas där vägen passerar reservatsgränserna. De skall vara utformade enligt Naturvårdsverkets riktllinjer "Att skylta skyddad natur".
- Grundläggande information om reservatet skall finnas på länsstyrelsens externa hemsida, www.ac.lst.se

Skötselåtgärder
- Byta ut skyltar vid behov

4. Övriga anläggningar

Inga övriga anläggningar finns.

5. Nyttjanderätter

Jakt får bedrivas av jakträttsinnehavare enligt gällande jaktlagstiftning och i enlighet med gällande reservatsföreskrifter.

6. Utmärkning av gränser

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. Gränserna bör ses över vart 10:e år och målas om vid behov.

7. Sammanställning av åtgärder och kostnader

Skötselåtgärd	Var	Tidpunkt	Prioritet
Byta ut skyltarna	Se bilaga2	Vid behov	1

[1] Siffran anger prioritetsordning i de fall genomförandet av skötselåtgärderna begränsas av tillgängliga resurser, 1 är högsta prioritet och 3 är lägsta.

8. Tillsyn och uppföljning

Tillsynen av området utförs av naturvårdsförvaltaren och ska dokumenteras skriftligt. Tillsynen innefattar, utöver en besiktning av att reservatsföreskrifterna efterlevs, även alla anläggningar, utmärkningar och skyltar inom reservatet. Brister och fel ska dokumenteras och åtgärdas.

Tillsynen och uppföljningen av reservatet kommer tillsammans att utgöra ett underlag för en eventuell revidering av skötselplanen.

8.1 Uppföljning av skötselåtgärder

I samband med att skötselåtgärder utförs ska utgångsläget innan åtgärden, tidpunkt för åtgärd, åtgärdens omfattning och utförande samt uppnått resultat dokumenteras för att möjliggöra en långsiktig uppföljning. Vidare ska även kostnaderna för åtgärderna noteras.

8.2 Uppföljning av bevarandemål

Områdets bevarandemål ska följas upp enligt nationellt fastställda metoder för uppföljning av skyddad natur. Uppföljningen kommer att ske utifrån reservatets skötselområden och indelningen i naturtyper. Indelningen kan komma att ändras efter ytterligare fältbesök i reservatet eller efter att området har flygbildstolkats.

Lena Lundevaller

Eva-Britt Olofsson

Kartbilagor:
Bilaga 1 Naturtypsindelning
Bilaga 2 Skötselområden och friluftslivsanläggningar

Bilaga 1

Karta över naturtyper i Granlidens naturreservat

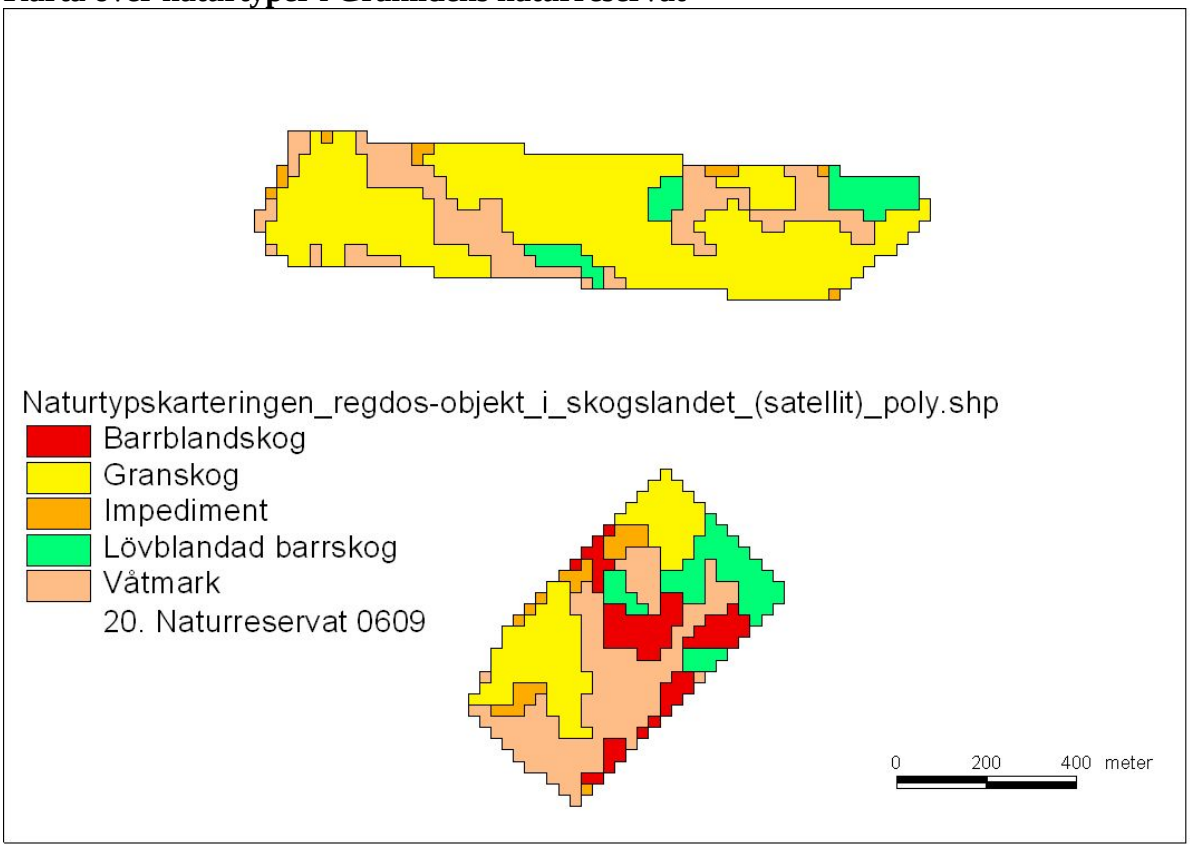

Bilaga 2. Karta över naturtypsfördelningen enligt KNAS för Granlidens naturreservat.
Kontinuerlig Naturtypsindelning ,Naturvårdsverkets rapport 5391.

Tillhör reservatsbeslut dnr: 231-10515/96

Bilaga 2

Karta över skötselområden och friluftslivsanläggningar i Granlidens naturreservat

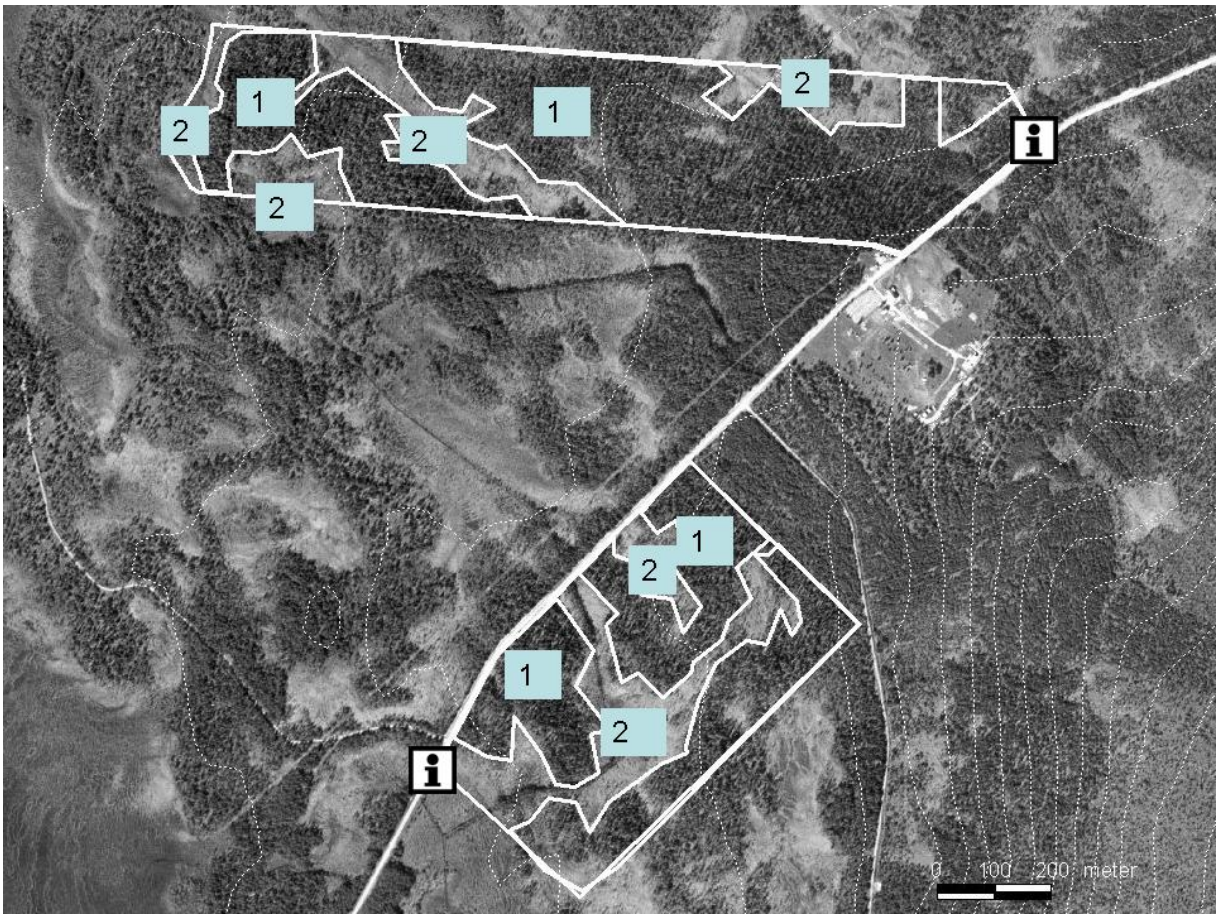

1. **Skötselområde, Skog med fri utveckling.**
2. **Skötselområde, Våtmarker med fri utveckling.**

Informationstavlor

Tillhör reservatsbeslut dnr: 231-10515-96